

ISSN: 2454-8995

Guru Teg Bahadur Journal of Religious Studies

(A Multi-Disciplinary Journal)

*Bi-annual, Peer Reviewed &
UGC Care Approved Journal*

**Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College
Sri Anandpur Sahib, Publication Bureau**

Volume: VIII

Issue: I

May 2022

Bi-annual

Vol. : VIII

Issue: I

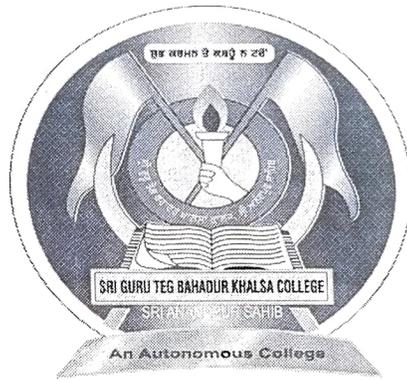
May 2022

ISSN: 2454-8995

Guru Teg Bahadur Journal of Religious Studies

(A Multi-Disciplinary Journal)

Bi-annual, Peer Reviewed & UGC Care Approved Journal

Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College

Sri Anandpur Sahib

Under the management of SGPC, Sri Amritsar

Affiliated to Punjabi University, Patiala

An Autonomous College

“A” grade by NAAC, Bangalore

'College with Potential for Excellence' Status by UGC

"Star Status" by Govt. of India

“Unnat Bharat Abhiyan”-GOI, “DST FIST”-GOI

Ph: 01887-232037, 232138

Email : sgtb.journal@gmail.com

Website: www.sgtbcollege.org.in

Chief Patron:

Advocate, S. Harjinder Singh Dhani

President, Shiromani Gurdwara Parbhandhak Committee, Sri Amritsar

Principal and Owner

Dr. Jasvir Singh

Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College

Sri Anandpur Sahib

Ph :01887-232037, 232138 email: sgtb.journal@gmail.com

website : www.sgtbcollege.org.in

Press : Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College, Sri Anandpur Sahib,

Publication Bureau

Advisory Board

S. Sukhminder Singh

Secretary of Education Shiromani Gurdwara Parbhandhak Committee,
Sri Amritsar

Dr. Sarbjinder Singh

Chairman, Chair on Sant Prem Singh Murale wale, Guru Nanak Dev
University, Sri Amritsar

Dr. Paramvir Singh

Head, Encyclopedia of Sikhism, Punjabi University, Patiala

Dr. Gurmeet Singh Sidhu

Professor, Guru Gobind Singh Department of Religious Studies,
Punjabi University, Patiala

Dr. Mohammad Habib

Head, Guru Gobind Singh Department of Religious Studies, Punjabi
University, Patiala

Dr. Rajinder Kaur Rohi

Former Head, Guru Gobind Singh Department of Religious Studies,
Punjabi University, Patiala

Dr. Jasbir Singh Sabar (Retd.)

Guru Nanak Studies Department, Guru Nanak Dev University,
Amritsar

Dr. Malkinder Kaur

Former Head, Guru Granth Sahib Department, Punjabi University,
Patiala

Dr. Malwinder Singh

Assistant Professor, Department of Guru Nanak Studies, Guru Nanak
Dev University, Amritsar

Dr. Gurnam Singh Sanghera

Visiting Professor, Centre of Studies in Sri Guru Granth Sahib, Guru
Nanak Dev University, Amritsar

Referred Panel

Dr. Mohammad Habib,

Head, Guru Gobind Singh Department of Religious Studies, Punjabi University, Patiala.

Dr. Malkinder kaur

Professor, Guru Granth Sahib Department of Religious Studies, Punjabi University, Patiala.

Dr. Rajinder Kaur Rohi

Former Head, Guru Gobind Singh Department of Religious Studies, Punjabi University, Patiala.

Dr. Pradyumana Shah Singh

Head, Department of Jain-Budha Darshan, BHU Varanasi

Dr. Rajinder Kaur

Principal, Guru Gobind Singh Khalsa College for Girls, Jhar Sahib, Ludhiana.

Dr. Malwinder Singh

Assistant Professor, Department of Guru Nanak Studies, Guru Nanak Dev University, Amritsar

Chief Editor

Dr. Paramjit Kaur

Associate Professor, Department of Religious Studies

Editor

Dr. Gurpreet kaur

Assistant Professor, Post Graduate Punjabi Department

Sub Editors

Mr. Jagpinderpal Singh (Assistant Professor)

Mrs. Parvinder Kaur (Assistant Professor)

Mrs. Tajinder Kaur (Assistant Professor)

Dr. Parampreet Singh (Assistant Professor)

**College
Board**

Advisory

Dr. Maninderjeet Kaur Kang and Dr. Malkeet Singh

Index

Sr. No.	Title	Author	Page No.
1.	Editorial	Dr.Paramjit Kaur	11
2.	An Essay on Need and Relevance of Religion in Contemporary Society	Dr.Paramjit Kaur	12
3.	The Creation of the Khalsa: A Unique Event in World History	Prof.Acharu Singh	16
4.	Woman in Guru Nanak's Voice	Dr.Nazar Singh	19
5.	Religion Portrayed in Selected Novels of F.M. Dostoevsky and Iris Murdoch	Rachna Tuli	22
6.	The Waning Effect of Logocentrism and Constricting Religiosity: The Critical Analysis of James Joyce's Portrait of the Artist As a Young Man.	Dr. Jaspal Singh	26
7.	Religion and Healthcare Practices: A Systematic Literature Review	Dr.Baljeet Singh and Mandeep Kaur	39
8.	Concept of Social Justice in Sikhism	Sandeep Kaur	37
9.	Social Ethics of Guru Nanak's philosophy: Focus on Unity and Harmony	Sonia	43
10.	A Search for Glimpses of Environment in the Sri Guru Granth Saheb Ji	Dr.Gurpreet Kaur	48
11.	Universality of the Teachings of Guru Gobind Singh	Parvinder Kaur	51
12.	Nature in Guru Nanak's Japji Sahib: An Ecocritical Perspective	Dr.Baljeet Singh	55
13.	Importance of Ethical Values in An Organisation and Sikh Religion	Dr.Hardeep Kaur	60

14.	Art & Religion with special reference to Sikh Art	Prabhjot Kaur	63
15.	Master Tara Singh's Relation with Indian National Congress: 1920-1947	Dr. Hardeep Singh	70
16.	Guru Nanak Dev's Views on Gender, Caste and Class	Sukhdarshan Singh	74
17.	Guru Nanak's Concept of Multiculturalism	Gagandeep Kaur	79
18.	Concept of State in Sikh Religion	Dr. Sunita Rani	83
19.	ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਜੀ	ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ	87
20.	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ	ਡਾ. ਕਮਲਾ	90
21.	ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ: ਵੈਰਾਗ ਸੰਕਲਪ	ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਮਹੀਪਿੰਦਰ ਕੌਰ	94
22.	ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ	ਡਾ. ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ	98
23.	ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ	ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	100
24.	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ: ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਿਕਤਾ	ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ	103
25.	ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੈਤਿਕ ਪਹਿਲੂ: ਇਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ	ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	107
26.	ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ	ਡਾ. ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ	111
27.	ਸਾਕਾ ਸਰਹਿੰਦ ਤੋਂ ਸਰਹਿੰਦ ਫ਼ਤਹਿ ਤੱਕ ਦਾ ਲਾਸਾਨੀ ਸਫ਼ਰ	ਡਾ. ਗੁਰਬਾਜ ਸਿੰਘ	116
28.	ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ	ਡਾ. ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ	119
29.	ਭਗਤ ਬਾਣੀ: ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ (ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਅਤੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ)	ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਹੀਰਾ	122
30.	ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਅੰਤਰ ਸਬੰਧ	ਜਗਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	126
31.	ਗੁਰਬਾਣੀ : ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰ	ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	131

32.	ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸਲੋਕ : ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਧਿਐਨ	ਪ੍ਰੋ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	134
33.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਮੁਕਤ ਪਦ : ਨਾਮ ਮਾਰਗ	ਡਾ. ਅਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ	138
34.	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਬਿੰਬ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣਕਾਰੀ	ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ	143
35.	ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ	ਡਾ. ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ	147
36.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ	ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	155
37.	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ	ਡਾ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	158
38.	ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਦੇਣ	ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ	162
39.	ਸੰਪੂਰਨ "ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ" ਦਾ ਉਰਦੂ ਲਿਪੀਅੰਤਰਣ: ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ	ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ	166
40.	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ	ਜਗਪਾਲ	172
41.	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ: ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ	ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ	176
42.	ਸਿਮਰਤੀ ਦਾ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਥਾਨ	ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ	182
43.	ਨਾਰੀ-ਰਚਿਤ ਕਾਵਿ: ਨਾਰੀ-ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਵਚਨ	ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ	185
44.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਮੁਲਾਂਕਣ	ਵੰਦਨਾ	189
45.	ਸ਼ਬਦ ਸੱਭਿਆਚਾਰ: ਅਰਥ ਪਾਸਾਰ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ)	ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ	196
46.	ਅੰਤਰ ਧਰਮੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ	ਡਾ. ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ	201
47.	ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਦਾ ਸਰੂਪ	ਗੁਰਸੰਤ ਸਿੰਘ	205
48.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਵਰਨਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ: ਇਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ	ਡਾ. ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ	207